

Инфекции на горните дихателни пътища в детската възраст

Д-р П. Масларски

Болница "Вита" - гр. София

Инфекциите на горните дихателни пътища (ГДП) обединяват групи заболявания, характеризиращи се с инфекциозни възпаления на лигавиците на фаринкса, ларинкса, носа и свързаните с тях средно ухо и околоносни кухини. Тези инфекции са изключително разпространени, като се счита, че децата в ранна детска възраст имат между пет и седем епизода на остро респираторно заболяване, като 10% от тях боледуват повече от дванадесет пъти в годината. С увеличаване на възрастта честотата намалява и стига от две до четири прояви на година при възрастните. В САЩ се харчат между 500 до 700 милиона долара за година за лекарства, облекчаващи симптомите на този вид инфекции. При малки деца инфекцията рядко се локализира в един орган и се налага използването на диагнози като ринофарингит и тонзилофарингит. В англоезичната медицинска литература се използва терминът "Common Cold", който заменя диагнозата остра вирусна инфекция, засягаща лигавицата на носа и фаринкса.

Епидемиология

Касае се за най-честите заболявания, от които страдат децата. Кърмачетата боледуват по-рядко поради пасивния имунитет, получен от майката. Най-често страдат децата между една- и шестгодишна възраст, като след това се усъвършенства локалната защита на дихателната система. При децата до шестгодишна възраст около 65% от инфекциите са тези на горните дихателни пътища. Тези заболявания показват подчертана сезонност, като по-често боледуват децата в колектив. По-ограничен е простудният момент в развитието на инфекцията, а по-голямо значение има предаването на инфекцията ръка-в-ръка чрез заразени предмети и аерозол. Инфекциозен материал може да оцелее върху контаминирана повърхност за четири часа.

Етиология

Основен причинител при инфекциите на горните дихателни пътища са вирусите. Бактериите също пред-

извикват първични заболявания, но по-често усложняват вторично вирусните инфекции.

До седемгодишна възраст вирусите причиняват над 85% от инфекциите на горните дихателни пътища, докато след седем години честотата на първичните бактериални инфекции нараства и те са изолирани в около 20% от болните. Бактериите са основен причинител на усложненията на инфекциите на ГДП, като лимфаденит, отит и синусит. Най-честите вирусни причинители на острите респираторни инфекции са следните вируси: риновируси, респираторно-синцитиални вируси, парагрипни вируси, коронавируси, аденовируси, ентеровируси и грипни вируси (при епидемии).

Инфекциозният причинител попада в ГДП по въздушен път. След като преодолее местната защита, прониква в клетките на мукоцилиарния епител и ги уврежда или унищожава. Повечето от тези инфекциозни агенти образуват секреторен IgA и минимално количество циркулиращ IgG.

Това създава условия за реинфекции от тези вируси, но те протичат много леко.

Риновирусите са целогодишни, но пикът им е през есента. Коронавирусите показват пролетно-зимна сезонност. Увредената лигавица на ГДП създава условия за вторична бактериална инфекция, която е най-честата причина на усложненията.

Най-честите клинични прояви на респираторните инфекции при децата са повишена телесна температура, неспокойствие и нарушение на съня, кихане, кашлица, ринорея, безапетитие, повръщане (което се появява още в началото и може да бъде проява на менингизъм) или токсично-инфекциозно дразнене на п. vagus (засилва се при хранене, диария, коремна болка - може да бъде основно оплакване или резултат от мезентериален лимфаденит, причинен от аденовируси), затруднено дишане (поради блокада на носните ходове или хипертрофия на тонзилите) и ларингеална обструкция. ■